

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

atba|sts
izci|ibai

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

8.3.2.1./16/I/002

NACIONĀLA UN STARPTAUTISKA MĒROGA PASĀKUMU ĪSTENOŠANA IZGLĪTOJAMO TALANTU ATTĪSTĪBAI

Strūgu iela 4, Rīga, LV-1003, tālr. 67350966, e-pasts: info@832.visc.gov.lv

Vēstures valsts 30. olimpiāde

Vēstures olimpiāde 9. klasei

No Latvijas valsts dibināšanas līdz Satversmes pieņemšanai (1918-1922)

PROGRAMMA

Pamatskolas olimpiādes temats ir “No Latvijas valsts dibināšanas līdz Satversmes pieņemšanai (1918-1922)”. Šis temats izvēlēts, lai aktualizētu demokrātijas un Satversmes nozīmi un būtību Latvijas Republikas dibināšanas, izcīnīšanas un nostiprināšanās posmā.

9. klasē Latvijas un pasaules vēsturē skolēni apguva tēmu “Pārmaiņas Pirmā pasaules kara iespaidā”, apskatot Pirmā pasaules kara sekas, kuru rezultātā tiek nodibināta Latvijas Republika, kā arī Neatkarības karu un Satversmes sapulces sasaukšanu un tās pieņemšanu, savukārt sociālajās zinības skolēni ir iepazinušies ar tēmu “Kāda ir Satversmes loma demokrātiskā valstī?”, kurā noskaidroja, kādas ir Satversmē iekļautas vērtības, valsts funkcijas un pilsoņu tiesības un pienākumus. Pamatskolas olimpiādes temats ietver cēloņsakarību izpratni, faktu un jēdzienu interpretāciju, vēsturisku personību atpazīšanu un to ietekmi uz procesiem. Olimpiādes uzdevumos gan novada, gan valsts posmā tiks iekļauta arī vēstures avotu analīze, ko olimpiādes darbu vērtētāji vērtēs manuāli.

Olimpiādes otrajā (novada, pilsētas, novada apvienības) posmā tiks atspoguļots laika periods no Latvijas valsts dibināšanas līdz Neatkarības kara beigām un trešajā (valsts) posmā koncentrēsies uz Satversmes sapulces sasaukšanu, izstrādi un pieņemšanu.

Dotais literatūras un avotu saraksts nav nedz visaptverošs, nedz obligāts. Olimpiādes izstrādātāji negarantē, ka uzdevumos iekļautie avoti tiks ņemti tieši no šīm krātuvēm. Norādīto uzziņas avotu uzdevums ir palīdzēt izprast laikmetu kopumā un iedziļināties tā atsevišķos aspektos.

IETEICAMO INFORMĀCIJAS RESURSU SARAKSTS

1. Agrārā reforma Latvijā, 1920.–1937. gads <https://enciklopedija.lv/skirklis/31413-agrara-reforma-Latvija,-1920-1937-gads>
2. Atslēgas (*raidījumu cikls, skatīt pēc atslēgas vārdiem*). <https://www.atslegas.tv>
3. Bermontiāde <https://enciklopedija.lv/skirklis/119359-bermontiade>

4. Brestļitovskas miera līgums <https://enciklopedija.lv/skirklis/88676-Brestļitovskas-miera-līgums>
5. Ceļā uz brīvību: kā latvieši nodibināja savu valsti https://www.youtube.com/watch?v=r3zxNO1Q1wo&ab_channel=Saeima
6. Cēsu kaujas <https://enciklopedija.lv/skirklis/127265-C%C4%93su-kaujas>
7. Demokrātiskais bloks <https://enciklopedija.lv/skirklis/31734-Demokrātiskais-bloks>
8. Jēkabsons, Ē. Karš un sabiedrība Latvijā 1914–1920. LU Akadēmiskais apgāds, 2021.
9. Jēkabsons, Ē. Neatkarības kara stāsti, Rīga, Lauku Avīze, 2017.
10. Latvijas Nacionālā digitālā bibliotēka. Zudusī Latvija. Pieejams: <http://www.zudusilatvija.lv/> (meklēt pēc atslēgas vārdiem)
11. Latvijas Neatkarības karš <https://enciklopedija.lv/skirklis/22216-Latvijas-Neatkarības-karš>
12. Latviešu pagaidu nacionālā padome <https://enciklopedija.lv/skirklis/27579-Latviešu-pagaidu-nacionālā-padome>
13. Latviešu pagaidu nacionālās padomes 1918. gada 30. janvāra deklarācija <https://enciklopedija.lv/skirklis/32774-Latviešu-pagaidu-nacionālās-padomes-1918-gada-30-janvāra-deklarācija>
14. Latvijas Pagaidu valdība <https://enciklopedija.lv/skirklis/105311-Latvijas-Pagaidu-valdība>
15. Latvijas Pagaidu valdības bruņotie spēki, 1918.–1919. gads <https://enciklopedija.lv/skirklis/58539-Latvijas-Pagaidu-valdības-bruņotie-spēki,-1918-1919-gads>
16. Latvijas Republikas proklamēšana <https://enciklopedija.lv/skirklis/113378-Latvijas-Republikas-proklamēšana>
17. Latvijas Republikas Satversme <https://enciklopedija.lv/skirklis/100866-Latvijas-Republikas-Satversme>
18. Latvijas Republikas Satversmes sapulces sasaukšanas diena <https://enciklopedija.lv/skirklis/86828-Latvijas-Republikas-Satversmes-sapulces-sasaukšanas-diena>
19. Latvijas Tautas padome <https://enciklopedija.lv/skirklis/107605-Latvijas-Tautas-padome>
20. Latvijas valsts iekārta <https://enciklopedija.lv/skirklis/5173-Latvijas-valsts-iekārta>
21. Niedra, E. Latvija. Ulmaņlaiki. <https://www.youtube.com/watch?v=swKFUcZzUEk>
22. Padomju Latvija, 1919.–1920. gads <https://enciklopedija.lv/skirklis/90374-Padomju-Latvija,-1919-1920-gads>
23. Pirmais pasaules karš Latvijā <https://enciklopedija.lv/skirklis/20833-Pirmais-pasaules-karš-Latvijā>
24. Redzi, dzirdi Latviju! Latvijas Nacionālā arhīva Latvijas Valsts kinofotofonodokumentu arhīva audiovizuālo, foto un skaņas dokumentu digitālā krātuve. Pieejams: <https://redzidzirdilatviju.lv/lv/>
25. Vēsturiski informatīva vietne “Dvēseļu putenis”. <https://www.dveseluputenis.lv/lv/>

Vēstures olimpiāde 10.–12. klasei

Karš un koloniālisms Latvijas un pasaules vēsturē 16.–18. Gs.

IETEICAMO INFORMĀCIJAS RESURSU SARAKSTS

1. MARGARITA BARZDEVIČA. Latvijas teritorija lielvalstu cīņu krustcelēs 16.-18.gs. In: JĀNIS STRADIŅŠ (red.). Latvieši un Latvija. Valstiskums Latvijā un Latvijas valsts - izcīnītā un zaudētā. 2.sējums. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija, 2013. 150.-172.lpp. (Pieejams: <https://dom.lndb.lv/data/obj/575099.html>)
2. JOHANA KRISTOFA BROCE. Sammlung verschiedner Liefländischer Monumente ...”, pieejams <https://www.acadlib.lu.lv/broce/>
3. ANDRIS CAUNE (sast.). Latvijas zemju robežas 1000 gados. Rīga: Latvijas Vēstures institūts, 1999. 282 lpp. (Pieejams: <http://gramatas.lndb.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#issue:693676>)
4. NORMANS DEIVISS. Eiropas vēsture. Rīga: Jumava, 2009. 1380 lpp.
5. EDGARS DRUNSDORFS. Latvijas vēsture 1600 – 1710. 1973. Daugava, 1962. 588 lpp. (Pieejams: <http://gramatas.lndb.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#panel:pp|issue:696410|article:DIVL16>)
6. EDGARS DRUNSDORFS. Latvijas vēsture 1710 – 1800. 1973. Daugava, 667 lpp. (Pieejams: <http://gramatas.lndb.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#issue:694323>)
7. ANDRESS KASEKAMPS. Baltijas valstu vēsture. Rīga: Jumava, 2011. 250 lpp.
8. TOMASS DAKOSTA KAUFMANS. Baltija – jauns skatījums. Rīga: Atēna, 2002. 356 lpp
9. HANRIJS KISINDŽERS. Diplomātija. Rīga: Jumava, 2001. 1004 lpp.
10. VALDA KĻAVA (sast.). Latvijas teritorija agrīni modernā laikmeta politiskajā dimensijā 16.-18.gs. Rīga: Latvijas Nacionālā bibliotēka, 2019. 210 lpp. (Pieejams: <https://dom.lndb.lv/data/obj/838957.html>)
11. NORTS MIHAELS. Baltijas jūras reģiona vēsture. Tirdzniecība un kultūras. Rīga: Latvijas Universitāte, 2019. 464 lpp.
12. AINS MAISALU. Baltijas valstu vēsture. Rīga: Zvaigzne ABC, 2000. 220 lpp.
13. ALANS PALMERS. Baltijas jūras valstu un tautu vēsture. Atēna, 2007. 482 lpp.(Pieejama: <https://egramatas.com/2015/10/29/alans-palmers-baltijas-juras-valstu-un-tautu-vesture/>)
14. PĪTS RAUDKIVI, RITA CIMDIŅA. Baltijas valstu vēstures avoti. Rīga: RaKa, 2000. 161. lpp
15. BALTAZARS RUSOVŠ. Livonijas Kronika. Ed. Veispala tulkojums. Rīga: Valters un Rapa, 1926. 214 lpp. (Pieejams: <https://www.historia.lv/biblioteka/baltazara-rusova-livonijas-hronika>)
16. JĀNIS STRAUBERGS. Rīgas vēsture XII-XX gadsimts. Rīga: Latvijas Mēdiji, 2019. 592 lpp.
17. GVIDO STRAUBE. Labie zviedru laiki. Vai tiešām?. Rīga: Aminori, 2021. 110 lpp.

18. ROBERTS VIPERS. Jauno laiku vēsture 1640 – 1795. Rīga: A. Gulbis, 1937. 539 lpp.
19. Varas Latvijā. No Kurzemes hercogistes līdz neatkarīgai valstij. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2019. 880 lpp
20. JĀNIS STRAUBERGS. Rīgas vēsture XII-XX gadsimts. Rīga. Grāmatu draugs. (pieejams: LNB digitalizēto 1837.g. izdevums -
https://kopkatalogs.lv/F/AH1J5L53RH8P7C4DH8MUKPSBESBGMA88QHHUXMU9892CBXNBAD-15356?func=full-set-set&set_number=009500&set_entry=000005&format=999 vai arī
<https://gramatas.lndb.lv/periodika2-viewer/#panel:pp|issue:651669|page:1>
21. Latvija: nacionālā enciklopēdija. Atb. red. Valters Ščerbinskis. Rīga: Latvijas Nacionālā bibliotēka, 2018. 862 lpp. (skat. arī elektroniski saitē enciklopedija.lv)

Literatūra svešvalodā.

1. ROBERT I. FROST. The Northern Wars. War, State and Society in Northeastern Europe, 1558-1721. Pearson Education Limited, 2000, ISBN 0 582 06429 5
2. JOHN A. LYNN. The Wars of Louis XIV 1667-1714. Addison Wesley Longman Limited, 1999, ISBN 0 582 056292
3. DENNIS E. SHOWALTER. The Wars of Frederick the Great. Addison Wesley Longman Limited, 1996, ISBN 0 58206260 8
4. European Warfare, 1453-1815. Ed. Jeremy Black, Macmillan Press, 1999, ISBN 0-312-22118-5
5. JEREMY BLACK. A Military Revolution? Military Change and European Society 1550-1800. Macmillan Education LTD, 1991, ISBN 0-333-51906-X
6. Great Northern War Compendium, vol. 1-2, THGC Publishing, 2015, ISBN 978-0-9964557-7-0 (set) ISBN 978-0-9964557-0-1 (v.1) ISBN 978-0-9964557-3-2 (v.2)

Mācību literatūra.

1. DAINA BLEIERE, ILGVARS BUTULIS, ILGVARS MISĀNS, VELTA PĀVULĀNE, ARMANDS VIJUPS. Pasaules vēsture vidusskolai 2.daļa. Rīga: Zvaigzne ABC, 2001.
2. VALDIS KLIŠĀNS. Vēsture vidusskolai II daļa. Rīga: Zvaigzne ABC, 2011.
3. Latvijas vēstures atlants. Rīga: Jāņa Sēta, 2012.
4. HERMANIS KINDERS. Pasaules vēstures atlants. 1. daļa. Rīga : Zvaigzne ABC, 2004.
5. HERMANIS KINDERS. Pasaules vēstures atlants. 2. daļa. Rīga : Zvaigzne ABC, 2004.